

Kom med ind i mørket

Tekst Birgitte Ellemann Höegh

Hun træder gennem perlegruset. Med sine bare fødder i sølvsko og et svajende blomstret skørt om benene. Den blå time har lagt sit låg over landskabet. Som et pløre. Det svækker min dømmekraft, leder mig i alle retninger. Ligesom hendes fart. Er den her kvinde på flugt? Er hun lystfyldt på vej til en sommerfest, et stævnemøde inde i mørket et sted?

Kvinden i perlegruset har sat spor i min hukommelse, siden mit blik berørte det fotografiske værk første gang. Jeg har været i dialog med det, og jeg har måttet genbesøge det. Nu har det sit eget liv, er blevet til en eksisterende begivenhed.

Det var skoene, der satte det hele i gang. Værkets punktum. Der er en forventning i de sko. I sølvet og i hælenes højde. Havde det været gummisko eller klipklappere havde konnotationerne været nogle andre. De her sko funkler i natten, og kvinden har taget dem på af en årsag. Jeg kan høre lyden af skoene i perlegruset, og jeg vil med hende, ind i mørket.

Skørtet svinger, stoffet er i live, og dets mønster og skoenes form giver samtidig scenen en tidløshed, gør hende på én og samme tid til min mormor, min mor, min søster og min datter.

Hun har givet mig lyst til at komme tættere på Marie Sjøvolds kunst. Jeg ser et før og et efter, det øjeblik, Marie Sjøvold trykkede på sin udløser. Kvinden er der, og hun er der ikke. Som en detektiv leder jeg efter spor og afklaring i hendes værker for at forstå, hvad der gik forud for motivet og kom efter. I den stivnede handling bliver det følelsesmættede rum først virkeligt, når øjnene ser, og jeg læser et forløb ind sporene.

Skoenes kvasen i gruset. Jeg mærker forventningens håb, og jeg mærker flugtens gru! Nu må jeg læse flere fotos ind i scenen. De er nærmest filmiske. Det er dér i det flydende rum, at Marie Sjøvolds kunst bliver vedkommende. Det er dér, værkerne dirrer så levende. Når det korte øjeblik kan bevæge sig i alle retninger. I min egen, i de andres og i fortællerens. Det er en fin lille gave. Nej, sludder, det er en stor og generøs gave.

Jeg fornemmer Marie Sjøvolds undersøgende blik i hvert eneste værk. Det transformerer sig til en menneskelig puls. Også i de værker, hvor intet reelt menneskeligt er at spore. Men det er Marie Sjøvold. Altid. Og hun får billederne til at vibrere let. Som flytter de få millimeter på sig foran mit åsyn: Duggen på ruden. Hånden på skulderen. Myrerne i sukkerlagen. Kroppen under det udspændte lagen. Vandet i fjordens kar. Lyskeglerne i dørsprækken. Øjenlågets blodkar. Flammen i hånden. Lysformationen på maveskindet. Boblerne i den matte drik. Et laterna magica i små forskydninger.

Øjeblikket forinden må have krævet Marie Sjøvolds absolutte nærvær og ro. Hun må have tvunget sit åndedræt i dvale, når hun har fundet frem til sit motiv og hugget til. I det mellemrum er stilheden, fordybelsen og fraværet af lyd. En sagte og inderlig stilhed.

Hvór ladet hvert motiv er, ved kun hun. Det er Marie Sjøvold, der har set det øjeblik og stanset det ud. Derfra kan vi andre gå ind ad flere veje – adskilt og på samme tid. Forfølge hendes dystre dybder, håbefulde momenter eller små lykkelige øjeblikke af lys, frihed eller er det ømhed? Det er op til mig og min sindstilstand.

Men det fratager ikke hvert værks eget mørke kammer, inden for rammen. Vi ved ikke, hvad der er nede i søpindsvinets hulrum, hvor mærkerne på huden kommer fra, hvad drengen ser nede i vandet, om der vitterligt er en skikkelse i skoven eller hvorfor fingeren nærmer sig kaktussens pigge. Værket holder vejret og holder det næste øjeblik for sig selv.

Det sætter guirlander af tanker på gled. Som at sidde alene i et rum på en knastør eftermiddag og se støvkorn vibrere i lyskeglen og række ud efter en anden verden. Marie Sjøvolds værker har også sit eget domæne. Herinde overskrider hun fotografiets binding til de hverdagslige sansninger og gør rum, som vi ellers ikke kan se, synlige. Herinde har hun foreviget øjeblikke, som overbeviser os om, at de har fundet sted.

Her er ingen direkte blikke, men så intense øjeblikke, at jeg fornemmer hver figurs tilstedeværelse og blik. Også de objekter, der ingen øjne har. Alt trækker vejret, har årer, puls og hud. Selv sneen i lysets cirkel og folderne i lagenet. Jeg er på lur, ser ind i et kammer, som har sit eget liv. Et kammer, der findes lige rundt om hjørnet og dog ikke er til at række ud efter.

Og hvem er de, de skikkelser og de landskaber, Marie Sjøvold har involveret? Er de statister i hendes erindringsprocesser fra hendes virkelige liv? Er vi på opdagelse i det nære og velkendte, der med hendes blik bliver uudgrundeligt? Er det hende selv, hendes børn, venner og natur, jeg møder her? Er det afgørende?

Jeg vil læse mine egne erfaringer ind i hendes skikkelser og rum, og det kan jeg godt, for det giver Marie Sjøvold mig plads til. Måske tvinger hun mig lige frem til det. Selvom jeg fornemmer, at der er noget aldeles privat på færde i hendes kammer, hvor jeg mærker hendes aftryk så prægnant, løfter hun det op og ud i lyset til mig. Her gør hun det fraværende nærværende. Her gemmer hun på hemmeligheder, der hvisker til mig: ”Kom. Kom med ind i mørket og find ud af, hvor meget nærhed, du tåler!”.